

Vår dato: 20.3.2025

Vår referanse: 2019/1428

Deres referanse:
Dokument 24/10895-1

Saksbehandler, innvalgstelefon
Tiia Henrika Kalske, 78 95 03 64

Høringsinnspill til hovedutfordringer for Tana, Neiden og Pasvik vannregion 2028-2033

Høringsinnspill til planprogram for Tana, Neiden og Pasvik vannregion 2028-2033

Høringsdokumenter

Finnmark fylkeskommune som er ansvarlig myndighet for gjennomføring av vannforvaltning i Tana, Neiden og Pasvik vannområde, ber om innspill til hovedutfordringer og planprogram for Tana, Neiden og Pasvik vannregion 2028-2033. Faktorer som påvirker vannforekomster i området er vurdert som bl.a. langtransportert luftforurensing, fremmede arter og sykdommer (f.eks. pukkellaks, lakseparasitten *Gyrodactylus salaris*), vannkraft, turisme og rekreasjonsbruk (fritidsfiske). I tillegg er vandringshindre forårsaket av veier, overvann og avløpsvann fra byer og tettsteder og spredte avløp, nedlagte deponier og plastforsøpling også nevnt som faktorer som påvirker vannforekomstene.

Norsk-finsk grensevassdragskommisjon

Finland og Norge har med bakgrunn i «*Overenskomst mellom Norge og Finland om en norsk-finsk grensevassdragskommisjon*» oppnevnt en felles grensevassdragskommisjon som har som oppgave å virke som et samarbeids- og kontaktorgan mellom Finlands og Norges regjeringer i spørsmål som vedrører grensevassdrag, blant annet tilstanden, vannkvalitet og vannovervåking, fiskeforhold, arealbruk og andre saker som har innvirkning på grensevassdragene. Kommisjonen er et rådgivende organ som gir anbefalinger i saker som vedrører grensevassdragene. Grensevassdragskommisjonen skal bidra til å bevare de enestående naturforholdene ved grensevassdragene. Kommisjonen har også til hensikt å trygge begge parter og især grensebefolkningens interesser i spørsmål som vedrører bruk av grensevassdragene.

I henhold til samarbeidsavtalen om en norsk-finsk vannregion, skal vannregionmyndigheten informere og konsultere Den norsk-finske grensevassdragskommisjonen i utarbeidelsen av vannforvaltningsplanene.

Høringsinnspill fra Den norsk-finske grensevassdragskommisjonen

Den norsk-finske grensevassdragskommisjonen anser temaene som tas opp i dokumentet «hovedutfordringer» som viktige og sentrale. Kommisjonen kunne ønsket at tilstandsklassifiseringen kunne vært presentert i kartformat. Grensevassdragskommisjonen vil også fremheve følgende punkter:

Vannforvaltningssamarbeid

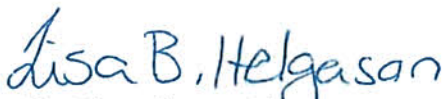
- Kommisjonen har i 2023 gitt en anbefaling om samarbeid og samordning av vannforvaltning i den norsk-finske vannregionen. Kommisjonen vurderer at anbefalingen fortsatt er relevant.
- Kommisjonen anser det som viktig at de ansvarlige vannforvaltningsmyndigheter i Norge og Finland harmoniserer vurderingen av belastningene i grensekryssende vannforekomster. Samt at miljømål og klassifiseringen av økologisk og kjemisk tilstand samordnes, til tross for at klassifiseringssystemene og instruksjonene som brukes av landene er forskjellige.

Fremmede arter og sykdommer

- Fremmede arter og sykdommer er av de viktigste fellesutfordringene i vannregionen. Kommisjonen har gitt flere anbefalinger både for å hindre spredning av lakseparasitten *Gyrodactylus salaris* og for å dempe forekomsten av pukkellaks (bl.a. i 2022).
- Interreg Aurora-prosjektet «Våre verdifulle grensevassdrag» pågår for tiden, prosjektet tar sikte på bl.a. å forbedre informasjonen for å hindre spredning av lakseparasitten *G. salaris*.
- Pukkellaksinvasjonen og artens påvirkning på atlantisk laks krever forskning og tiltak. Bekjempelsen av pukkellaks må gjøres med metoder som minimerer mengden bifangst og beskytter vandringsmulighetene til stedege fiskearter.

Plastforsøpling

- Kommisjonen har også satt lys på plastforurensning i vassdrag, og anser det som viktig å ha oppdatert kunnskap om mulige miljøeffekter av makro- og mikroplast som samles i, og transporteres av elver. Som nevnt i høringsdokumentet er det foreløpig lite informasjon om mengden plastforurensning i vassdrag, så et koordinert overvåkingssamarbeid mellom landene er viktig.

Lisa Bjørnsdatter Helgason

kommisjonens norske leder

Timo Jokelainen

kommisjonens finske leder

LAUSUNTO

LAPELY/5136/2024

20.3.2025

Lausunto kuulemisasiakirjoista: 'Päähaasteet Tenon-Näätämöjoen-Paatsjoen vesienhoitoalueella vuosille 2028-2033'; Alueellisen vesienhoitosuunnitelman ja toimenpideohjelman vuosille 2028-2033 päivittämisen suunnitteluohjelma'

Høringsinnspill til hovedutfordringer for Tana, Neiden og Pasvik vannregion 2028-2033; Høringsinnspill til planprogram for Tana, Neiden og Pasvik vannregion 2028-2033

Kuulemisasiakirjat

Norjassa vesienhoidon toimeenpanosta Tenon-Näätämön-Paatsjoen vesienhoitoalueella vastaava viranomainen Finnmarkin maakuntahallinto (Finnmark fylkeskommune) pyytää lausuntoa Tenon-Näätämön-Paatsjoen vesienhoitoalueen päähaasteista vuosina 2028-2033 sekä vesienhoitosuunnitelman ja toimenpideohjelman suunnitteluohjelmasta. Vesistöihin vaikuttaviksi tekijöiksi alueella on arvioitu mm. ilman kautta tuleva kaukokulkeuma, vieraslajit ja taudit (mm. kyttyrälohi, *Gyrodactylus salaris* -lohiloinen), vesivoima sekä matkailu- ja virkistyskäyttö (vapaa-ajan kalastus). Lisäksi vesistöihin vaikuttavina tekijöinä on mainittu myös teiden aiheuttamat vaellusesteet, taajamien ja haja-asutuksen jätevedet sekä hulevedet, suljetut kaatopaikat ja muoviroskat.

Suomalais-norjalainen rajavesistökomissio

Suomen ja Norjan välisen rajavesistökomissiota koskevan sopimukseen perusteella Suomi ja Norja ovat asettaneet yhteisen rajavesistökomission, jonka tehtävänä on toimia Suomen ja Norjan hallitusten välisenä yhteistyö- ja yhteyselimenä rajavesistöjä koskevissa asioissa. Rajavesistökomission tehtävänä on antaa lausuntoja ja suosituksia asioista, jotka koskevat Suomen ja Norjan välisten rajavesistöjen hoitoa, niiden tilan ja veden laadun seuranta ja valvontaa, kalastusoloja, veden pilaantumisen ehkäisemistä, rajavesistöön rakentamista ja rajavesistön säännöstelyä sekä muissa sellaisissa asioissa, joiden vaikutukset ilmenevät rajavesistöissä. Rajavesistökomission toiminnan tavoitteena on säilyttää rajavesistöjen ja niiden ympäristön ainutlaatuiset luonnonolosuhteet sekä turvata molempien sopimuspuolten ja erityisesti rajaseudun asukkaiden edut rajavesistöjen käyttöä koskevissa kysymyksissä.

Suomalais-norjalaista vesienhoitoaluetta koskevan sopimuksen (50/2014) mukaan toimivaltaisten viranomaisten tulee tiedottaa ja kuulla Suomalais-norjalaista rajavesistökomissiota vesienhoitosuunnitelmia laadittaessa.

Suomalais-norjalaisen rajavesistökomission lausunto

Suomalais-norjalainen rajavesistökomissio pitää tärkeinä/keskeisinä kuulemisasiakirjassa esille tuotuja päähaasteita. Puutteenä kuulemisasiakirjassa (päähaasteet) komissio pitää sitä, että esimerkiksi vesien tilan luokittelua ei ole esitetty karttamuodossa. Rajavesistökomissio haluaa lisäksi tuoda esille seuraavaa:

Vesienhoidon yhteistyö

- Komissio on antanut vuonna 2023 suosituksen koskien vesienhoidon yhteistyötä ja koordinointia Suomen ja Norjan välisellä kansainvälisellä vesienhoitoalueella. Komissio pitää suosituksen sisältöä edelleen ajankohtaisena.
- Komissio pitää tärkeänä, että Norjan ja Suomen vesienhoidon toimeenpanosta vastaavat viranomaiset pyrkivät yhteensovittamaan rajavesistöjen paineiden arvioinnin sekä ekologisen ja kemiallisen tilan luokittelun huolimatta siitä, että maiden käyttämät luokittelujärjestelmät ja ohjeet eroavat toisistaan.

Vieraslajit ja taudit

- Vieraslajit ja taudit ovat yksi tärkeimmistä yhteisistä haasteista vesienhoitoalueella. Komissio on antanut useita suosituksia sekä lohiloisen (*Gyrodactylus salaris*) leviämisen estämiseksi, että kyttyrälohen esiintymisen hillitsemiseksi (esim. vuonna 2022).
- Tällä hetkellä on käynnissä Interreg Aurora -hanke "*Our precious transboundary waters*", jossa pyritään mm. tehostamaan tiedotusta lohiloisen leviämisen ehkäisemiseksi.
- Kyttyrälohikantojen voimakas runsastuminen ja sen vaikutukset atlantinloheen vaativat tutkimustyötä ja toimenpiteitä. Kyttyrälohen torjunta täytyy tehdä menetelmillä, joilla sivusaaliin määrä minimoidaan ja alkuperäisten kalalajien vaellusmahdollisuudet turvataan.

Muoviroskat

- Komissio on kiinnittänyt huomiota vesistöjen muovisaastumiseen, ja pitää tärkeänä ajantasaista tiedonsaantia jokien keräämien ja kuljettamien makro- ja mikromuovien mahdollisista ympäristövaikutuksista. Kuten kuulemisasiakirjassa mainitaan, muovisaasteen määrästä jokivesistöissä on tällä hetkellä vähän tietoa, joten koordinoitu seurantayhteistyö valtioiden välillä on keskeistä.

Lisa Bjørnsdatter Helgason

Komission norjalainen puheenjohtaja

Timo Jokelainen

Komission suomalainen puheenjohtaja